

Kriminaliteta v Sloveniji v letu 1966

(Po podatkih organov za notranje zadeve)

Dušan Purkart — inšpektor v upravi javne varnosti republiškega sekretariata za notranje zadeve SRS

Organizacijska in teritorialna struktura organov za notranje zadeve v Sloveniji je v letu 1966 ostala ista kot v prejšnjem letu. Kriminalistična služba je delovala v sestavu medobčinskih uprav za notranje zadeve (UNZ), ki so imele svoje sedeže v Ljubljani, Mariboru, Celju, Kopru, Novi Gorici, Novem mestu in Murski Soboti.

V pričujočem sestavu prikazani statistični podatki zajemajo razdobje od 1. decembra 1965 do 1. decembra 1966.

I.

A. Splošni podatki o kriminaliteti in njeni strukturi

Organi za notranje zadeve SR Slovenije so v letu 1966 obravnavali 26 042 dejanj, ki so imela določene znake kaznivih dejanj (v nadaljnjem besedilu: kaznivih dejanj), kar je za 129 ali 0,5 % kaznivih dejanj več kot v preteklem letu, ko jih je bilo 25 913.

V primerjavi z letom 1956 so indeksi gibanja kaznivih dejanj za spodaj navedena leta naslednji:

Leto	Število k. d.	Indeks
1956	24 354	100
1957	22 169	91
1958	21 753	89
1959	26 508	109
1960	18 578	76
1961	18 093	74
1962	22 850	94
1963	23 143	95
1964	22 481	92
1965	25 913	106
1966	26 042	107

Struktura obravnavanih dejanj je bila v zadnjih štirih letih naslednja:

Kriminaliteta po poglavitnih vrstah	1963	1964	1966	1965
splošna	21 026	20 709	23 983	23 995
gospodarska	1 977	1 686	1 850	2 011
politična	30	10	21	5
303. čl. KZ	110	76	59	31
Skupaj	23 143	22 481	25 913	26 042

Če primerjamo podatke iz leta 1965 in iz leta 1966, vidimo, da se je število obravnavanih kaznivih dejanj nekoliko dvignilo pri gospodarski kriminaliteti, na isti ravni je ostala splošna kriminaliteta, upadla pa so kazniva dejanja politične narave in prepovedanega prehoda čez državno mejo.

Iz primerjave podatkov za vsa štiri leta pa izhaja, da v glavnem naraščajo kazniva dejanja splošne kriminalitete.

Struktura v zadnjih štirih letih, izražena v odstotkih, pa je naslednja:

Kriminaliteta po poglavitnih vrstah	1963	1964	1965	1966
splošna	90,85	92,12	92,55	92,14
gospodarska	8,54	7,49	7,13	7,72
politična	0,12	0,04	0,08	0,02
303. čl. KZ	0,47	0,33	0,22	0,12

Iz gornjih podatkov izhaja, da pri strukturi poglavitnih vrst kriminalitete ni bistvenih premikov.

Po posameznih poglavjih kazenskega zakonika nam gibanje kriminalitete kaže naslednja razpredelnica:

Kazniva dejanja zoper	1964		1965		1966	
	štev. k. d.	razmerje nasproti celotnemu številu	štev. k. d.	razmerje nasproti celotnemu številu	štev. k. d.	razmerje nasproti celotnemu številu
ljudstvo in državo	2	0,008	3	0,01	5	0,02
človeštvo in med. pravo	—	—	—	—	—	—
življenje in telo	2 038	9,06	2 314	8,92	2 226	8,55
svobodo in pravice državljanov	362	1,61	386	1,48	389	1,49
delovno razmerje	10	0,04	2	0,007	6	0,02
čast in dobro ime	68	0,31	49	0,18	56	0,22
osebno dostojanstvo in moralo	323	1,44	311	1,20	331	1,27
zakonsko zvezo in rodbino	160	0,71	191	0,73	151	0,58
človeško zdravje	15	0,06	18	0,06	21	0,08

Kazniva dejanja zoper	1964		1965		1966	
	štev. k. d.	razmerje nasproti celotnemu številu	štev. k. d.	razmerje nasproti celotnemu številu	štev. k. d.	razmerje nasproti celotnemu številu
narodno gospodarstvo	715	3,18	857	3,30	1 109	4,25
družbeno in zasebno premoženje	16 009	71,21	19 065	73,57	19 902	76,42
splošno varnost ljudi in premoženja	1 240	5,34	1 212	4,67	417	1,60
pravosodje	138	0,61	117	0,45	121	0,46
javni red in pravni promet	430	1,92	395	1,52	406	1,56
uradno dolžnost	971	4,32	993	3,83	902	3,46
Skupaj	22 481	100	25 913	100	26 042	100

V letu 1966 so organi za notranje zadeve v SR Sloveniji na območju posameznih uprav za notranje zadeve obravnavali naslednje število kaznivih dejanj:

Uprava za notranje zadeve	Število kaz. dejanj	Odstotek od skupnega števila kaz. dej. v Sloveniji
Celje	4 672	17,94
Gorica	551	2,12
Koper	1 166	4,48
Kranj	1 685	6,47
Ljubljana	8 941	34,33
Maribor	6 564	25,20
Murska Sobota	1 342	5,15
Novo mesto	1 121	4,30
Skupaj	26 042	99,99

Največ kaznivih dejanj, kar se tiče mest, je bilo storjenih na območju mesta Ljubljane, in sicer 5530 ali 21,23 % od celotnega števila kaznivih dejanj (leta 1965 — 21,82 %), sledi Maribor, kjer jih je bilo obravnavanih 2703 ali 10,38 % (leta 1965 — 11,69 %), in v Celju 1307 ali 5,02 % (leta 1965 — 4,54 %).

SR Slovenija je leta 1966 štela 1 669 606 prebivalcev. Na enoto 10 000 prebivalcev je prišlo torej 156 kaznivih dejanj (leta 1965 — 157,4 kaznivih dejanj).

B. Splošna kriminaliteta

Leta 1966 je od celotnega števila obravnavanih kaznivih dejanj odpadlo 23 995 na

Kazniva dejanja	1963	1964	1965	1966
zoper življenje in telo	2 007	2 038	2 314	2 226
zoper družbeno in zasebno premoženje	16 766	16 009	19 065	19 902
seksualna kazniva dejanja	391	323	311	331
ostala kazniva dejanja	1 862	2 339	2 293	1 536
Skupaj	21 026	20 709	23 983	23 995

splošno kriminaliteto ali 92 % (leta 1965 je ta odstotek znašal 92,55).

Po pomembnejših skupinah splošne kriminalitete nam kaže stanje v zadnjih štirih letih razpredelnica v levem stolpcu spodaj.

Kazniva dejanja zoper življenje in telo

Organi za notranje zadeve so v zadnjih štirih letih obravnavali naslednje število kaznivih dejanj zoper življenje in telo:

Kazniva dej. zoper življenje in telo	1963	1964	1965	1966
naklepnih ubojev	50	69	55	72
ubojev iz malomarnosti	6	4	5	6
detomorov	9	14	5	7
hudih telesnih poškodb	555	604	629	612
lahkih telesnih poškodb	1039	1047	1287	1201
ostalih kaz. dejanj zoper življenje in telo	348	300	333	328
Skupaj	2007	2038	2314	2226

Gornji podatki nam kažejo, da je v primerjavi z letom 1965 precej naraslo število naklepnih ubojev, malo manj detomorov, medtem ko se je zmanjšalo število hudih in lahkih telesnih poškodb.

Kot v prejšnjih letih je bilo glede na kraj dejanja tudi v letu 1966 največ telesnih poškodb prizadejanih na cesti, ulici ali poti (412 primerov), potem sledijo gostinski lokali (374 primerov), stanovanja žrtve (241 primerov) in dvorišče ali vrt žrtve (234 primerov).

Za večino kaznivih dejanj zoper življenje in telo je značilno, da so bila storjena kot posledica razreševanja kakšne preddeliktne situacije, ki je nastala iz različnih vzrokov (na primer alkoholizem, sovraštvo, ljubosumnost itd). To so okoliščine, ki povzročajo, da se sklajeni odnosi med ljudmi rešujejo z nasiljem. Pri večini teh dejanj je prisotna alko-

holiziranost storilca ali žrtve. To vsekakor pospešuje napadalnost in zmanjšuje razsodnost udeležencev takega konflikta.

Kazniva dejanja zoper družbeno in zasebno premoženje

Za zadnja štiri leta nam kaže gibanje posameznih vrst kaznivih dejanj zoper družbeno in zasebno premoženje naslednja razporednica.

Kazniva dej. zoper družbeno in zasebno premoženje	1963	1964	1965	1966
vlomne tatvine druge velike tatvine	2 227	2 358	2 891	2 986
žepne tatvine	15	38	111	95
tatvine koles in motornih vozil	635	408	450	509
odvzem tujega motornega vozila	2 618	2 685	3 357	3 667
navadne tatvine	409	514	759	914
zatajitve	8 529	7 922	8 938	9 023
goljufije	251	231	284	300
ropi in roparske tatvine	968	767	1 050	1 096
ostala kazniva dejanja	85	115	100	100
Skupaj	1 029	951	1 160	1 202
Skupaj	16 766	16 009	19 100	19 902

Iz gornjih podatkov izhaja, da se je v zadnjih dveh letih v primerjavi s prejšnjima letoma dokaj dvignilo število kaznivih dejanj zoper družbeno in zasebno premoženje. Tako je bilo obravnavanih leta 1963 — 16 766, leta 1964 — 16 009, leta 1965 pa že 19 065 in leta 1966 — 19 902 kazniva dejanja.

S kaznivimi dejanji zoper družbeno in zasebno premoženje so storilci povzročili 14 778 460 N din škode, kar je za 906 830 N din manj kot v letu 1965. To pomeni, da je bilo storjenih na škodo družbenega in zasebnega premoženja več kaznivih dejanj z manjšo škodo.

V primerjavi z letom 1965 se je število vlomnih tatvin povečalo za 3,2% in so vlomilci povzročili škodo, ki znaša 1 961 390 N din (leta 1965 pa je povzročena škoda znašala 1 550 000 N din). Naraščanje vlomov opazimo že nekaj let. Uspešno je bilo raziskanih 51,5%, medtem ko je ta odstotek znašal leta 1965 — 50,7%.

Približno ena tretjina vlomov je bila storjena na škodo družbenega premoženja. Kot v prejšnjih letih je bilo tudi v letu 1966 največ vlomov v trgovine in gostinske obrate, kamor često vamljajo mladoletniki, med njimi tudi tisti, ki zbežijo iz vzgojnih ali poboljševalnih zavodov. Pogostni so tudi vlomi v skladišča posameznih podjetij, v garderobne omarice delavcev, v upravne prostore podjetij, kjer so

storilci v nekaj primerih skušali vlomiti v blagajne. Vlomi v blagajne so doslej še vedno zelo redki.

Na škodo zasebnega premoženja so najpogostnejše vlomne tatvine v stanovanja in druge prostore (drvarnice, podstrešja, gospodarska poslopja, kleti). Nekaj vlomov je bilo storjenih tudi v skupna prenočišča delavcev. Zaznamujemo več vlomov v zasebne avtomobile, ki jih lastniki pustijo čez noč na nezavarovanih prostorih, in v vikend hišice.

Med prijetimi vlomilci je bilo 327 povratnikov (leta 1965 — 328), ki so pred tem storili različna kazniva dejanja; med njimi pa jih je 127, ki so bili že obravnavani zaradi vlomnih tatvin (specialni povratniki). Od skupnega števila 1268 odkritih vlomilcev jih je bilo v času storitve kaznivega dejanja 469 nezaposlenih.

Storilci vlomnih tatvin sicer jemljejo najrazličnejše predmete, vendar pa iščejo največkrat denar in dragocenosti. Tako so v 1007 primerih odnesli denar in dragocenosti, v 357 primerih oblačila, v 308 primerih živila, v 303 primerih orodje in razne surovine ter v 117 primerih radijske aparate, tranzistorje, televizorje itd.

Najbolj uspešni pri odkrivanju storilcev vlomnih tatvin so bili delavci postaj milice, ki so izsledili storilce v 690 primerih, kriminalistični delavci v 327 primerih, kriminalistična služba v sodelovanju s postajami milice pa v 49 primerih. Vlomnih tatvin je bilo raziskanih v informativnih poizvedbah 780, v razgovoru z osumljenimi osebo 112, po osebni opisu in fotografijah pa 69.

Pri vlomnih tatvinah so storilci v glavnem uporabljali fizično silo (1416 primerov), ponarejen ključ (302 primera), pravi ključ (270 primerov), kovinske predmete (184 primerov), gletu, tesarsko sponko in izvijač (182 primerov).

Število žepnih tatvin se je nasprotno letu 1965 dvignilo za 41 primerov. Uspelo je odkriti 140 storilcev, med katerimi je 70 povratnikov in med njimi 48 žeparjev, ki so bili že kaznovani za tovrstni delikt. Žeparji so s kaznivimi dejanji povzročili zasebnikom 143 200 N din škode.

V letu 1966 je bilo obravnavanih 3342 primerov tatvin koles, neraziskanih pa je ostalo 82,6%. S temi dejanji je bilo povzročeno škode za 897 190 N din. Tovrstne tatvine so najštevilnejše v mestih. Tatvin motornih koles je bilo 325, neraziskanih je ostalo 62%, povzročena škoda pa znaša 599 270 N din.

Občutno so narasla kazniva dejanja od vzema motornih vozil. Obravnavanih je bilo 914 teh dejanj, lani 759. Neraziska-

nih je ostalo 25,1% (leta 1965 — 25,7%). Z odvzemi motornih vozil so storilci povzročili za 202 000 N din škode, ker so v mnogih primerih z motornimi vozili karambolirali, čestokrat pa so po uporabi vozila odvzeli različne predmete iz avtomobila. Kazniva dejanja odvzema motornih vozil vsako leto naraščajo kljub ostrejši sankciji zoper tovrstno delinkvenco.

Tudi število navadnih tatvin se je ponovno nekoliko dvignilo. Medtem ko smo leta 1965 zabeležili 8238 teh primerov, jih je bilo v letu 1966 — 9023. Največ je navadnih tatvin s škodo od 50 do 500 N din, in sicer 7694 primerov, v 866 primerih je znašala škoda do 1000 N din, v 390 primerih so storilci odnesli denar ali predmete v vrednosti do 2500 N din, v 52 primerih pa je škoda segala do 8000 N din. Kot pri vlomnih so tudi pri navadnih tatvinah med plenom na prvem mestu denar in dragocenosti (2 291 primerov), sledijo oblačila (1454 primerov), orodje in surovine (1374 primerov), deli prevoznih sredstev (960 primerov). Skupna škoda, ki so jo storilci povzročili s temi dejanji, znaša 3 727 030 N din, kar je znatno manj kot v letu 1965. Uspešno je bilo raziskanih 55,5% vseh navadnih tatvin (leta 1965 — 55,9%). Lažja premoženjska delinkvenca je zaradi svoje številčnosti problem zlasti v večjih mestih.

Število kaznivih dejanj zatajitve se je v letu 1966 dvignilo za 16 primerov nasproti letu 1965, ko je bilo obravnavanih 284 primerov. Storilci so povzročili za 242 900 N din škode.

Narast kaznivih dejanj zaznamujemo tudi pri goljufijah. V letu 1966 je bilo obravnavanih 1096, leta 1965 pa 1015 tovrstnih kaznivih dejanj. Povzročena škoda je znašala 1 577 710 N din in je manjša od leta 1965.

Število ropov in roparskih tatvin je ostalo v letu 1966 enako kot leta 1965, ko je bilo zabeleženih 100 primerov. Uspešno je bilo raziskanih 71 primerov, med roparji pa je bilo 16 povratnikov. Roparji so žrtvam povzročili 55 300 N din škode, ki je skoraj za 30 000 N din višja od leta 1965, ko je znašala 26 000 N din.

Kazniva dejanja zoper varnost ljudi in premoženja

Organi za notranje zadeve so leta 1966 obravnavali 237 požigov in se je število teh primerov nasproti letu 1965 dvignilo za 15. Vzporedno s tem je narasla tudi povzročena škoda, ki znaša 2 606 360 N din (leta 1965 je škoda znašala 2 335 000 N din). Od skupnega števila požigov jih je bilo 195 storjenih naklepoma, ostali pa so bili povzročeni nena-

klepno — iz malomarnosti. Od naklepnih požigov je ostalo neraziskanih 47,6%, od požigov iz malomarnosti pa 1,50%. Zaradi teh dejanj je bilo obravnavanih 222 osumljencev.

Od skupnega števila požigov jih odpade na škodo družbenega premoženja 85 in na škodo zasebnega premoženja 152.

Največ naklepnih požigov je bilo storjenih na podeželju, manj pa v manjših mestih, medtem ko so naklepni požigi v škodo družbenega premoženja v večjih mestih zelo redki. Na škodo družbenega premoženja smo v letu 1966 obravnavali le sedem naklepnih požigov.

Seksualni delikti

Leta 1966 se je število kaznivih dejanj zoper osebno dostojanstvo in moralo povečalo za 20 primerov, kar je za 6,4% več kot leta 1965. Obravnavanih jih je bilo 331. Največ primerov odpade na posilstva, ki jih je bilo obravnavanih 150 (12 primerov več kot v letu 1965). V 90 primerih je ostalo kaznivo dejanje pri poskusu. Uspešno je bilo raziskanih 86,4% posilstev. Med 128 obravnavanimi osumljenci je skoraj tretjina mladoletnikov. Med posiljevalci je 33 povratnikov.

V nekaj primerih so posiljevalci odvzeli žrtvam tudi denar in druge predmete.

Posilstva se v pretežni večini dogajajo na podeželju. Od 150 primerov jih je bilo storjenih na vasi 100, v mestih Celju, Mariboru in Ljubljani pa skupaj 30.

Med seksualnimi kaznivimi dejanji je bilo obravnavanih sedem primerov zvodništva, prav toliko primerov tudi posredovanja pri prostituciji.

C. Gospodarska kriminaliteta

Obravnavana gospodarska kriminaliteta zajema kazniva dejanja iz XIX. in XXIV. poglavja KZ (kazniva dejanja zoper narodno gospodarstvo in kazniva dejanja zoper uradno dolžnost). Pregled o številu kaznivih dejanj iz gospodarske kriminalitete v zadnjih petih letih nam dajejo naslednji podatki:

	1962	1963	1964	1965	1966
kazniva dejanja zoper narodno gospodarstvo	1224	930	715	857	1109
kazniva dejanja zoper uradno dolžnost	1211	1047	971	993	902
Skupaj	2435	1977	1686	1850	2011

Če primerjamo gornje podatke, vidimo, da je po nekajletnem upadanju ponovno na-

rasla gospodarska kriminaliteta. V primerjavi z letom 1965 se je število kaznivih dejanj dvignilo za 8 %.

Kazniva dejanja zoper narodno gospodarstvo

Spodnja tabela nam kaže obravnavana kazniva dejanja v zadnjih petih letih:

Kazniva dej. zoper narodno gospodar.	1962	1963	1964	1965	1966
nevestno gospodar. poslovanje	99	122	136	117	141
nedovolj. trgovina	507	287	197	254	390
kupčevanje s tujo valuto in zlatom	46	33	38	68	104
davčne zatajitve	102	53	29	43	74
gozdne tatvine in uničevanje gozdov	238	194	146	184	239
nezakonit lov in ribolov	152	200	98	90	102
ostala kazniva dejanja	80	94	71	101	59
Skupaj	1224	983	715	857	1109

Kazniva dejanja nevestnega gospodarskega poslovanja so v primerjavi z letom 1965 narasla za 24 primerov ali 20,5 % in so storilci s temi dejanji povzročili družbeni skupnosti za 5 473 600 N din škode, kar je skoraj za dva milijona N din več kot leta 1965.

Za 46 primerov ali za 18,3 % se je dvignilo število kaznivih dejanj nedovoljene trgovine v primerjavi z letom 1965. Predmet nedovoljenega trgovanja je še vedno blago inozemskega izvora, večinoma avtomobili, tekstil ali gospodinjski aparati. Organi za notranje zadeve so v prvi vrsti ukrepali zoper storilce, ki se načrtno ukvarjajo z nedovoljeno trgovino ali če so uvozili več predmetov in jih nato z dobičkom preprodali. Med 439 odkritimi storilci so bili 104 povratniki in med njimi 24 takih, ki so bili že obravnavani za isto kaznivo dejanje. Odkritih je bilo več organiziranih skupin za nakup in preprodajo blaga inozemskega izvora.

Znatno se je povečalo tudi število kaznivih dejanj kupčevanja s tujo valuto in zlatom. Leta 1965 je bilo teh kaznivih dejanj 68, v letu 1966 pa 104.

Ponovno se je dvignilo število kaznivih dejanj davčne zatajitve (74 primerov, leta 1965 — 43 primerov).

Podobno kot pri ostalih skupinah zaznamujejo dvig kaznivih dejanj tudi pri gozdnih tatvinah in pri uničevanju gozdov. Skupaj jih je bilo obravnavanih 239, kar je za 55 primerov več kot leta 1965. S temi dejanji so storilci povzročili družbeni

skupnosti za 170 660 N din (leta 1965 — 92 000 N din) škode.

Tudi število kaznivih dejanj nezakonega lova in ribolova se je nekoliko dvignilo (za 12 primerov). Povzročena škoda je znašala 81 990 N din.

Kazniva dejanja zoper uradno dolžnost

Število kaznivih dejanj zoper uradno dolžnost se je nasproti letu 1965 zmanjšalo za 91 primerov ali za 9,2 %. Stanje po posameznih pomembnejših vrstah kaznivih dejanj iz XXIV. poglavja KZ nam za zadnjih pet let kaže naslednja tabela:

Kazniva dej. zoper uradno dolžnost	1962	1963	1964	1965	1966
Zloraba uradnega položaja ali uradnih pravic	27	29	29	19	30
Zloraba uradnega položaja ali uradnih pravic iz koristoljubja	210	156	143	183	176
Nevestno delo v službi	44	46	37	30	26
Ponareditev uradne listine	165	132	128	143	109
Poneverbe	559	528	493	467	411
Jemanje in dajanje podkupnine	93	51	56	41	53
Ostala kazniva dejanja	113	105	85	110	97
Skupaj	1211	1047	971	993	902

Pri kaznivih dejanjih zoper uradno dolžnost se je v letu 1966 dvignilo število kaznivih dejanj zlorabe uradnega položaja ali uradnih pravic brez koristoljubja (za 11 primerov) in kaznivih dejanj jemanja in dajanja podkupnine (za 12 primerov). Pri ostalih vrstah te delinkvence beležimo upad, zlasti pri kaznivih dejanjih ponareditve uradnih listin (34 primerov manj) in deloma pri poneverbah (56 primerov manj). Pri poneverbah opažamo že nekaj let upadanje.

V letu 1966 se je škoda pri kaznivih dejanjih zlorabe uradnega položaja ali uradnih pravic brez koristoljubja in iz koristoljubja močno zmanjšala, in sicer za 5 485 590 N din v primerjavi z letom 1966, ko je znašala 8 203 000 N din.

S kaznivimi dejanji nevestnega dela v službi (obravnavani so bili štirje primeri manj kot leta 1965) je bilo povzročeno družbeni skupnosti 294 220 N din škode, ki je znatno manjša od prejšnjega leta, ko je znašala 637 000 N din.

Čeprav je bilo obravnavanih manj kaznivih dejanj poneverb, so storilci s temi

dejanji povzročili družbeni skupnosti škodo, ki se je dvignila na 1 369 420 N din in je večja za 73 420 N din od leta 1965.

Število kaznivih dejanj jemanja in dajanja podkupnine se je v primerjavi s prejšnjim letom zmanjšalo za 12 primerov.

II.

Storilci kaznivih dejanj

Organi za notranje zadeve so v letu 1966 odkrili 15 898 storilcev (1965. leta — 16 144), ki so storili 16 578 kaznivih dejanj (1965. leta — 16 874).

Po območjih posameznih uprav za notranje zadeve je število obravnavanih storilcev naslednje:

Uprava za notranje zadeve	Storilci
Celje	2 659
Nova Gorica	378
Koper	843
Kranj	1 107
Ljubljana	4 528
Maribor	4 384
Murska Sobota	1 132
Novo mesto	867
Skupaj	15 898

Med odkritimi storilci je bilo 11 725 takih, ki so storili kaznivo dejanje na območju občine, kjer so imeli stalno ali začasno prebivališče, 2465 jih je storilo kaznivo dejanje na območju druge občine, vendar iste uprave za notranje zadeve, 1600 jih je imelo prebivališče na območju druge uprave za notranje zadeve ali republike, 97 pa je imelo prebivališče na območju druge države.

Po podatkih zavoda za statistiko SR Slovenije je bilo v letu 1966 v Sloveniji 1 669 606 prebivalcev. Tako predstavlja 15 898 odkritih storilcev 0,95 % skupnega števila prebivalstva v Sloveniji, medtem ko je ta odstotek v l. 1965 znašal 0,98 %.

V primerjavi z letom 1965 nam narast ali upad števila storilcev po posameznih pomembnejših skupinah kaznivih dejanj kaže naslednja razpredelnica:

Storilci	1965	1966	Narast ali padec v odstotkih
krvnih deliktov	2800	2724	— 6,3
premoženjskih deliktov	8573	9110	+ 6,3
seksualnih deliktov	279	288	+ 3,2
kaznivih dejanj zoper narodno gospodarstvo	1018	1244	+ 22,2
kaznivih dejanj zoper uradno dolžnost	874	835	— 4,5

Povratniki in nezaposleni storilci

Med 15 898 storilci je bilo v letu 1966 obravnavanih 4268 povratnikov ali 26,8 %, med njimi 1427, ki so bili že obravnavani za isto vrstno kaznivo dejanje. V letu 1965 je bilo obravnavanih 4432 povratnikov ali 27,4 %, od skupnega števila odkritih storilcev.

Iz spodnje tabele sta razvidna gibanje in indeks števila povratnikov od leta 1956 dalje:

Leto	Povratniki	Indeks
1956	5548	100
1957	5473	99
1958	5169	93
1959	6214	112
1960	3815	68
1961	3337	60
1962	4427	79
1963	4070	73
1964	3838	69
1965	4432	79
1966	4268	77

Narast ali padec števila povratnikov pri pomembnejših kaznivih dejanjih sta razvidna iz spodnje razpredelnice:

	1965	1966	Narast ali padec v %
pri krvnih deliktih	836	805	— 6,7
pri premoženjskih deliktih	2407	2487	+ 3,3
pri seksualnih deliktih	81	71	— 12,3
pri kaznivih dejanjih zoper uradno dolžnost	185	194	+ 4,9
pri kaznivih dejanjih zoper narodno gospodarstvo	287	296	+ 3,1

Iz teh podatkov lahko ugotovimo, da je udeležba povratnikov-upadla pri kaznivih dejanjih zoper življenje in telo (XII. poglavje KZ) in pri kaznivih dejanjih zoper osebno dostojanstvo in moralo (XV. poglavje KZ), pri ostalih skupinah pa se je neznatno dvignila, še najbolj pri kaznivih dejanjih zoper uradno dolžnost (XXIV. poglavje KZ). Udeležbo povratnikov pri pomembnejših premoženjskih deliktih kaže tabela na str. 117 zgoraj v levem stolpcu.

Dokaj velika udeležba povratnikov pri premoženjskih deliktih kaže svoj odsev tudi v rezultatih preiskovanja, ker je očitno, da povratniki težijo k izboljšanju svojega načina delovanja, k pogostnejši uporabi raznih tehničnih pripomočkov pri storitvi kaznivega dejanja in za uničevanje sledov, kar vsekakor otežuje preiskovanje.

Udeležba povratnikov se je najmočnejše dvignila pri žepnih tatvinah in pri tatvinah

	1965	1966	Narast ali padec v %
pri žepnih tatvinah	61	70	+ 14,7
pri tatvinah koles in motornih vozil	146	162	+ 10,9
pri vlomnih tatvinah	328	327	— 0,3
pri velikih tatvinah	14	14	—
pri navadnih tatvinah	1174	1179	+ 0,4
pri ropih in roparskih tatvin.	25	16	— 36,0

Ze prej kaznovani	1963		1964		1965		1966	
	štev.	%	štev.	%	štev.	%	štev.	%
enkrat	1820	44,71	1737	45,26	1913	43,16	1904	44,61
dvakrat	848	20,83	747	19,47	915	20,64	861	20,17
trikrat ali večkrat	1402	34,44	1354	35,27	1604	36,19	1503	35,22
Skupaj	4070	100	3838	100	4432	100	4268	100

Mladoletni storilci

V letu 1966 so organi za notranje zadeve obravnavali 2647 mladoletnih delinkventov v starosti od 14. do 18. leta, ki so storili 3349 kaznivih dejanj. V primerjavi z letom 1965 se je število mladoletnih storilcev dvignilo za 353 ali 14,5 %.

Gibanje mladinske delinkvence za razdobje zadnjih petih let prikazuje naslednji pregled:

Leto	Število kaznivih dejanj	Indeks	% glede na vsa kazniva dejanja
1962	2267	100	9,9
1963	2217	98	9,5
1964	2453	108	10,9
1965	2996	132	11,5
1966	3349	148	13,0

Iz teh podatkov izhaja, da je mladinske delinkvence iz leta v leto več, tako po številu kaznivih dejanj kakor tudi po številu obravnavanih mladoletnikov. Medtem ko je bilo leta 1962 obravnavanih 1786 mladoletnikov, se je to število dvignilo v letu 1966 že na 2647.

Kazniva dejanja, storjena po mladoletnih delinkventih, predstavljajo v letu 1966 — 13,0 % celotnega števila kaznivih dejanj (v letu 1965 je ta odstotek znašal 11,5).

Med mladoletnimi storilci je bilo 2354 ali 88,9 % fantov in 293 ali 11,1 % deklet. V primerjavi z letom 1965 se je udeležba mladoletnic znižala za 5,4 %.

Najpogostnejša oblika mladinske delinkvence so premoženjski delikti, na katere odpade 90 % vseh kaznivih dejanj mladoletni-

koles ter motornih vozil, zmanjšala pa se je nekoliko pri vlomnih in navadnih tatvinah, najbolj pa pri ropih in roparskih tatvinah, in sicer kar za 36 %.

Kolikokrat so bili povratniki že poprej kaznovani v zadnjih štirih letih, nam prikazuje spodnja razpredelnica.

Od skupnega števila odkritih storilcev jih je bilo ob storitvi kaznivega dejanja nezaposlenih 3285 ali 20,7 %, sezonsko pa jih je bilo zaposlenih 547 ali 3,5 %. Odstotek nezaposlenih storilcev je v letu 1965 znašal 18,69.

V letu 1965 je bilo kaznivih dejanj zoper premoženje 89,6 %, leta 1964 — 89 % in leta 1963 — 87 %. Mladoletniki so v letu 1966 storili 727 vlomov, 1393 navadnih tatvin, 38 žepnih tatvin, 23 ropov in roparskih tatvin, odvzeli so 355 motornih vozil itd. Mladinska delinkvenca, predvsem delikti zoper družbeno in zasebno premoženje, so narasli na podeželju za 11,2 %, v mestih do 20 000 prebivalcev za 27,3 %, v večjih mestih pa je tovrstna delinkvenca ostala skoraj na isti ravni kot v letu 1965.

Poleg premoženjskih deliktov so bili mladoletniki v večjem številu udeleženi pri kaznivih dejanjih zoper življenje in telo (145 primerov), od katerih več kot 81 % odpade na podeželje.

Mladoletniki so posamezno storili kazniva dejanja v 59,2 %, v združbah pa v 40,8 %, ki je enak prejšnjemu letu.

Storilci po spolu

Od skupnega števila 15 898 odkritih storilcev je bilo 13 705 moških ali 86,2 % in 2193 žensk ali 13,8 %. Udeležba žensk se je v primerjavi z letom 1965, ko je znašala 14,38 %, nekoliko zmanjšala.

III.

Odkrivanje in raziskovanje kaznivih dejanj

Odkrivanje kaznivih dejanj

V letu 1966 so organi za notranje zadeve obravnavali 26 042 kaznivih dejanj in so jih od tega števila odkrili z lastno dejavnostjo

4055 ali 15,57 % (leta 1965 — 16,65 %). Postaje milice so z lastno dejavnostjo odkrile oziroma zvedele za 2345 kaznivih dejanj.

Od ostalega števila kaznivih dejanj so oškodovani državljani prijavili 16 396 primerov ali 62,95 %, nato sledijo oškodovane gospodarske organizacije, ki so prijavile 3827 primerov ali 14,69 %, neoškodovani državljani, ki so prijavili 1407 primerov ali 5,40 %, v 74 primerih so prijavili kazniva dejanja drugi državni organi, najmanj kaznivih dejanj pa so prijavile inšpekcijske in revizijske službe (33 primerov).

Splošni podatki o raziskovanju kaznivih dejanj

Od skupnega števila 26 042 obravnavanih kaznivih dejanj je ostalo neraziskanih 9464 ali 36,4 %, kar je nekoliko slabše v primerjavi z letom 1965, ko je ostalo neraziskanih 34,9 % kaznivih dejanj.

Po poglavjih kazenskega zakonika, ki zajemajo splošno kriminaliteto, je ostalo neraziskano naslednje število kaznivih dejanj (tabela v desnem stolpcu zgoraj).

Kazniva dejanja zoper	Število neraziskanih kaznivih dejanj	Odstotek
življenje in telo svobodo in pravice državljanov	33	1,5
osebno dostojanstvo in moralo	3	0,8
človeško zdravje	22	6,6
družbeno in zasebno premoženje	4	19,0
splošno varnost ljudi in premoženja	9338	46,6
javni red in pravni promet	9	2,2
	5	1,2

Po posameznih upravah za notranje zadeve je ostal neraziskan naslednji odstotek kaznivih dejanj:

Uprava za notranje zadeve	Odstotek neraziskanih kaznivih dejanj
Celje	38,4
Nova Gorica	10,1
Koper	23,0
Kranj	30,2
Ljubljana	45,7
Maribor	32,4
Murska Sobota	21,3
Novo mesto	29,2

Leto	Število kaznivih dejanj	Storilec je bil znan ob ugotovitvi kaznivega dejanja		Storilca so ugotovili organi za notranje zadeve		Storilec je ostal neznan	
		število	odstotki	število	odstotki	število	odstotki
1962	22 850	12 191	53,3	4401	19,3	6258	27,4
1963	23 143	11 150	48,1	4313	18,6	7680	33,2
1964	22 481	9 935	44,2	5170	23,0	7376	32,8
1965	25 913	11 794	45,5	5080	19,6	9039	34,9
1966	26 042	10 779	41,3	5799	22,3	9464	36,4

Podatki o raziskovanju kaznivih dejanj z neznanimi storilci

Zgornja razpredelnica nam prikazuje število kaznivih dejanj z znanimi storilci in uspešnost pri odkrivanju storilcev, ki ob ugotovitvi kaznivega dejanja še niso bili znani.

Podatke o kaznivih dejanjih, katerih storilec ni bil znan in so bila raziskana pozneje, ter o neraziskanih kaznivih dejanjih nam kaže naslednja razpredelnica:

Leto	Število kaznivih dejanj, katerih storilec ni bil znan	Odstotek	
		Raziskanih pozneje	neraziskanih
1962	10 659	41,28	58,71
1963	11 993	35,96	64,03
1964	12 546	41,21	58,79
1965	14 119	35,97	64,03
1966	15 263	37,99	62,01

Po posameznih upravah za notranje zadeve kaže naslednja razpredelnica uspeš-

nost raziskovanja kaznivih dejanj z neznanimi storilci:

Uprava za notranje zadeve	Število kaznivih dejanj, katerih storilec ni bil znan	Odstotek pozneje raziskanih kaznivih dejanj	Odstotek neraziskanih kaznivih dejanj
Celje	2 692	33,36	63,64
Gorica	247	77,33	22,67
Koper	618	56,96	43,04
Kranj	943	46,44	53,55
Ljubljana	6 041	32,15	67,85
Maribor	3 557	40,09	59,91
Murska Sobota	606	52,81	47,18
Novo mesto	559	41,50	58,50
SR Slovenija	15 263	37,99	62,01

Iz teh podatkov izhaja, da je bilo v SR Sloveniji pozneje odkritih 37,99 % storilcev. Pri raziskovanju kaznivih dejanj so nad republiškim povprečjem uprave za notranje zadeve Gorica, Koper, Murska Sobota, Kranj, Novo mesto in Maribor, le Celje in Ljubljana sta pod republiškim povprečjem.

Raziskovanje premoženjskega kriminala

Uspešnost raziskovanja kaznivih dejanj zoper družbeno in zasebno premoženje je bila v letu 1966 nekoliko boljša kot v letu 1965. Od skupnega števila 19 902 kaznivih dejanj zoper družbeno in zasebno premoženje jih je ostalo neraziskanih 9338 ali 46,6 % (Leta 1965 je bil odstotek neraziskanih kaznivih dejanj zoper premoženje — 46,9 %).

Pri neraziskanih kaznivih dejanjih zoper premoženje smo v zadnjih petih letih zaznavali naslednje odstotke:

Kazniva dejanja	neraziskana kazniva dejanja v odstotkih				
	1962	1963	1966	1964	1965
Vlomi	41,5	49,5	45,3	49,3	36,1
Tatvine koles in motornih vozil	73,4	78,2	78,9	79,5	81,0
Žepne tatvine	65,3	74,2	65,2	71,3	58,7
Ostale navadne tatvine	39,3	42,1	42,8	44,1	44,5
Ropi in roparske tatvine	35,0	31,7	33,9	36,0	29,0
Goljufije	3,4	4,0	4,1	2,5	2,5

Odstotek neraziskanih kaznivih dejanj se je znižal pri vlomnih tatvinah, žepnih tatvinah, ropih in roparskih tatvinah, medtem ko

se je zvišal pri tatvinah koles in motornih vozil ter pri navadnih tatvinah, ostal pa je na isti ravni pri goljufijah. Ob zaznavi premoženjskih deliktov je zelo visok odstotek kaznivih dejanj z neznanimi storilci in nam uspešnost pozneje odkritih storilcev prikazuje naslednja razpredelnica:

Kazniva dejanja	Število kaznivih dejanj z neznanim storilcem	Odstotek od skupnega števila	Odstotek	
			raziskanih pozneje	neraziskanih
Vlomi	2511	63,0	42,57	57,43
Tatvine koles in motornih vozil	3442	93,9	13,82	86,18
Žepne tatvine	410	81,0	27,56	72,44
Ostale navadne tatvine	6492	72,0	38,22	61,78
Goljufije	232	21,1	87,93	12,06

Podobno kot v letu 1965 so bili organi za notranje zadeve najbolj uspešni pri odkrivanju storilcev goljufij, vlomnih tatvin in navadnih tatvin, manj pa pri žepnih in pri tatvinah koles ter motornih vozil.

Po območjih posameznih uprav za notranje zadeve nam spodnja razpredelnica prikazuje število in odstotek neraziskanih pomembnejših kaznivih dejanj zoper premoženje.

Uprava za notranje zadeve	Vlomi		Tatvine koles in mot. vozil		Žepne tatvine		Navadne tatvine		Ropi in roparske tatvine		Goljufije	
	štev.	%	štev.	%	štev.	%	štev.	%	štev.	%	štev.	%
Celje	268	47,5	523	82,10	30	61,2	818	50,0	4	21,0	3	1,5
Gorica	18	21,9	15	45,5	1	33,3	14	8,4	1	100,0	—	—
Koper	63	39,2	32	54,2	3	30,3	135	34,5	—	—	1	1,5
Kranj	103	41,4	173	89,2	3	30,3	202	34,5	1	12,5	3	4,4
Ljubljana	542	54,2	1552	84,5	165	65,2	1490	48,2	12	38,6	14	4,0
Maribor	315	48,0	548	75,8	88	52,7	1040	43,8	8	30,7	6	2,2
Murska Sobota	50	42,0	87	67,4	5	33,3	129	38,1	2	18,2	1	1,9
Novo mesto	83	56,5	36	65,4	2	20,2	183	42,1	1	50,0	—	—
SR Slovenija	1442	36,1	2966	81,4	297	58,7	4011	44,5	29	29,0	28	2,5

Ugotavljanje storilcev

Naslednja razpredelnica nam prikazuje, kdo je ugotovil oziroma odkril storilce uspešno raziskanih kaznivih dejanj.

Iz podatkov vidimo, da so organi za notranje zadeve sami ugotovili storilce v 21,46 % vseh uspešno raziskanih kaznivih dejanj, medtem ko je ta odstotek v letu 1965 znašal 28,83 %.

	Število kaznivih dejanj	Odstotek od skupnega števila kaz. dejanj
Postaje milice	4 614	17,72
Organi uprav za notranje zadeve	974	3,74
Kriminalistična služba v sodelovanju s postajo milice	152	0,58
Oškodovanci	44	0,17
Druge osebe	15	0,06

Criminality in Slovenia in 1966 — Police Data

by Dušan Purkart, inspector. Secretariat for internal affairs of Slovenia

The data analyzed in the article refer to the period from December 1st 1965 to December 1st 1966. The organizational scheme of the authorities for internal affairs has been this year the same as in 1965: the criminalistic units worked as part of the boards for internal affairs in the following towns: Celje, Nova Gorica, Koper, Kranj, Ljubljana, Murska Sobota, Novo mesto, Maribor.

During this period, the police dealt with 26 042 offences, which means 129 offences more than in 1965. Among them, 92,14 % fall into the group of the so-called »general criminality«, 7,72 % of offences into the group of »economic offences« (i. e. offences against national economy and those concerned with the official responsibility), 0,02 % of offences constitute political offences and 0,12 % of offences are offences of illegal border crossing.

Among offences of »general criminality« there were 2226 offences of physical violence,

19 902 of offences against social and private property, 331 of sexual offences and 1536 other offences. The rate of burglaries has increased for 3,2 % if compared with 1965. The number of pickpocketing thefts, thefts, thefts of bicycles and false pretences has stayed on the same level as in 1965, an increase was noticed with the offences of joyriding. Sexual offences increased for 6,4 % if compared with 1965.

In 1966, the police detected 15 898 offenders who have committed 16 578 offences. Among them, there were 26,8 % of recidivists. Juveniles committed 13 % of all offences committed. 90 % of all offences committed by them were offences against property. 40,8 % of offences committed by juveniles were committed in gangs. 36,4 % of offences dealt with by the police have not been cleared up. 46,6 % of the offences against property fall into this category. The police apprehended offenders in 21,46 % of offences which have been cleared up.